

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

«СХВАЛЕНО»

Педагогічною радою
Українського державного центру
позашкільної освіти

Протокол № 10 від «06» червня 2022 року

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО НАПРЯМУ
«КЛЮЧІ ДО РОЗКРИТТЯ ТАЛАНТІВ»

Початковий та основний рівні, 2 роки навчання

Автори:

Кузьменко Світлана Василівна,
керівник гуртка « Народна творчість»
Українського державного центру
позашкільної освіти;
Сук Лариса Едуардівна, методист
Українського державного центру
позашкільної освіти

м. Київ – 2022

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО НАПРЯМУ «КЛЮЧІ ДО РОЗКРИТТЯ ТАЛАНТІВ»

Початковий та основний рівні, 2 роки навчання
«Схвалено педагогічною радою Українського державного центру позашкільної освіти», протокол № 10 від 06 червня 2022 року»

Автори:
Кузьменко С.В., Сук Л. Е.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Формування особистісних творчих здібностей забезпечується залученням дітей і підлітків до занять декоративно-ужитковим мистецтвом, зокрема оздобленням одягу, в тому числі українською вишивкою, яка є духовним багатством народу; утіленням його естетичних цінностей і художніх смаків. Вихованці, які займаються рукоділлям, освоюють ручне шиття, плетіння та різноманітні способи вишивання, навчаються конструювати, моделювати, виготовляти та оздоблювати одяг, складати композиції художньої вишивки, створювати оригінальні модні ансамблі.

Створення авторської навчальної програми обумовлюється необхідністю залучення вихованців до творчої діяльності через естетику сучасного одягу, популяризацію рукоділля як виду національного декоративно-ужиткового мистецтва, розкриття їхніх талантів, а також змістовної організації їх дозвілля. Вивчення та відродження народних традицій у сучасній площині, формування естетичного смаку відбувається на основі освоєння законів художньої композиції. Оздоблений власноруч з доступних матеріалів яскравий та різноманітний оригінальний одяг із українською вишивкою дає можливість кожному з вихованців виразити власну індивідуальність у своєму костюмі, який став ознакою сучасної національної ідентичності. Підтримка та розвиток уміння втілювати в сучасних формах вбрання молоді вічне духовне багатство українців є актуальним та своєчасним для нашого сьогодення, оскільки воно надає можливість створювати та передавати в майбутнє естетику та самобутність українського народу.

Пропонована програма побудована на основі особистісно-орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного підходів у освітньому процесі та передбачає вивчення різноманітних способів оздоблення одягу українською вишивкою в національному стилі, а також прикрасами в різноманітних традиційних та сучасних техніках.

Навчальна програма реалізується у гуртках, секціях, творчих об'єднаннях, клубах рукоділля закладів позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку декоративно-ужиткового профілю та спрямована на дітей віком 7-19 років.

Метою навчальної програми є формування ключових компетентностей особистості засобами декоративно-ужиткового мистецтва, зокрема, рукоділля.

Основні завдання програми полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальної, яка передбачає ознайомлення з основними напрямками та техніками рукоділля як виду українського декоративно-ужиткового мистецтва; базовими знаннями з рукоділля, початковими технічними та технологічними знаннями про роботу з тканиною, папером, бісером, нитками тощо; знаннями з матеріалознавства, а також знаннями про моду, традиційні та сучасні техніки в рукоділлі; освоєння критеріїв оцінювання виробів із позиції художньої естетики та техніки виконання;

практичної, яка передбачає формування вмінь і навичок роботи з різними матеріалами й інструментами; виготовлення виробів в різних техніках декоративно-ужиткового мистецтва; використання набутих знань, умінь, навичок під час роботи з різноманітними матеріалами; добирання матеріалів за їхніми властивостями, кольором, фактурою; розвиток самостійності в практичній діяльності; дотримання правил безпеки; здійснення композиційного аналізу виконаних робіт; створення виробів для практичного вжитку;

творчої, яка спрямована на формування творчої особистості, її художнього смаку, творчої уяви, фантазії; задоволення потреб особистості у творчій самореалізації; розвиток творчих здібностей, просторової уяви, фантазії; набуття досвіду творчої діяльності під час роботи з різними матеріалами та при створенні композицій і виробів; здатності проявляти творчу ініціативу;

соціальної, яка передбачає розвиток стійкого інтересу до традиційних та сучасних технік рукоділля; оволодіння культурою праці; виховання позитивних якостей емоційно-вольової сфери (самостійність, наполегливість, працелюбність тощо); оволодіння основами культури співпраці в колективі; виховання доброзичливості й товаришкості; професійного самовизначення та творчого становлення.

Програму побудовано за лінійним принципом.

Програма передбачає навчання вихованців у групах початкового та основного рівнів впродовж двох років навчання.

На опрацювання навчального матеріалу відводиться така кількість годин: початковий рівень – 144 год./рік (4 год./тиждень), (діти віком 7-12 років); основний рівень – 216 год./рік (5 год./тиждень), (діти віком 13-19 років).

Основними напрямками роботи є пошиття та декоративне оздоблення одягу. Теоретичні заняття чергуються з практичною роботою, якій надається перевага, та під час виконання якої знання вихованців із різних сфер актуалізуються та інтегруються (народознавство, історія, матеріалознавство, малювання, технологія, дизайн та естетика). Теми подано в порядку зростання складності змісту навчального матеріалу.

Для отримання належного результату та досягнення поставленої мети важливо велику увагу приділити ознайомленню вихованців з основами колористики та матеріалознавства, основними напрямками рукоділля (робота з папером, тканиною, бісером, нитками), вивченню прийомів роботи з різними інструментами та приладами, які використовуються в рукоділлі, та правилам безпеки при користуванні ними.

Доцільно застосовувати різноманітні форми та методи опрацювання навчального матеріалу, які можна варіювати залежно від рівня навчання: бесіда, розповідь-пояснення, дискусія, інструктаж, пробні вправи, тренувальні вправи, індивідуальні, креативні та творчі завдання, виконання практичних завдань за

зразком або схемою під керівництвом педагога; наочна демонстрація; порівняльний аналіз, моделювання кінцевого очікуваного результату, виконання самостійних проєктів та колективної творчої діяльності, проведення мініконкурсів, ігор, екскурсій до музеїв, на виставки декоративно-ужиткового мистецтва тощо. На заняттях використовуються дидактичні матеріали: плакати з креслениками, різноманітні ілюстрації, фотоматеріали, зразки готових виробів, ілюстровані журнали мод. Навчальний процес має творчий і виховний характер. Підсумком роботи вихованців є творчі проєкти (колективні та індивідуальні).

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, опитування, виконання контрольних вправ, захист творчих робіт, участь в конкурсах, виставках, концертах і захист навчальних проєктів або портфоліо, виконання тестових, творчих завдань.

Програма є орієнтовною. За необхідності керівник гуртка може внести до програми зміни, які не повинні впливати на загальний зміст навчальної програми та кількість навчальних годин. Незмінними мають залишатися мета, завдання і прогнозований результат освітньої діяльності.

Початковий рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	2	4
2.	Види та способи оздоблення одягу	4	2	6
3.	Основи колористики	2	12	14
4.	Основи ручного шиття	2	6	8
5.	Аплікація	4	14	18
6.	Основи в'язання гачком	2	20	22
7.	Бісероплетіння	1	7	8
8.	Вишивка	5	29	34
9.	Творча майстерня	-	28	28
10.	Підсумок	2	-	2
	Разом:	24	120	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (4 год.)

Теоретична частина. Мета, завдання та зміст роботи. Правила поведінки в колективі. Санітарно-гігієнічні вимоги до організації робочого місця. Організаційні питання. Правила безпеки життєдіяльності.

Традиційні та сучасні види рукоділля українського народу.

Практична частина. Огляд виставки творчих робіт вихованців минулих років навчання.

2. Види та способи оздоблення одягу (6 год.)

Теоретична частина. Одяг: історія виникнення та основні функції.

Основні (утворюючі форму та силует) і неосновні (оздоблювальні) деталі одягу. Функціональний та естетичний аспекти оздоблення одягу.

Види оздоблення: постійне (гудзики, вишивки, канти, бейки, рюші, складки, аплікації тощо) і з'ємне (краватки, пояси, коміри, манжети, вставки, декоративні квіти, шарфи тощо).

Техніки художнього оздоблення одягу: декоративні строчки, аплікація, вишивка, в'язання, бісероплетіння тощо. Види спеціальних оздоблювальних матеріалів: мереживо, тасьма, шнури, рулик, кант, помпони, бахрома, китиці, стрічки, штучні квіти тощо. Оздоблення фурнітурою: гудзиками; пряжками; декоративними кнопками; блискавками.

Традиційний та сучасний одяг. Одяг повсякденного та святкового призначення. Ескіз-ідея. Аксесуари до одягу.

Практична частина. Міні-дослідження на тему «Види та способи оздоблення одягу» (за матеріалами періодичних видань, журналів мод та Інтернет-мережі).

3. Основи колористики (14 год.)

Теоретична частина. Базові поняття колористики. Основні кольори. Характеристики кольору: яскравість, насиченість, ясність (світлість), кольоровий тон. Відтінки кольору. Світлі та темні кольори. Теплі та холодні кольори. Ахроматичні та хроматичні кольори. Коло кольорів. Поєднання кольорів: гармонійне, контрастне, тональне. Додаткові кольори. Закони змішування кольорів.

Практична частина. Вправи (з використанням кольорових плям, кольорового паперу, тканини тощо) на підбирання гармонійних та контрастних за яскравістю поєднань кольорів за кольоровим колом.

Міні-дослідження «Зміна насиченості кольору» (поступове додавання до фарб жовтого, блакитного, фіолетового та інших кольорів фарби чорного та/або білого кольорів).

4. Основи ручного шиття (8 год.)

Теоретична частина. Історія шиття. Одяг та його оздоблення шиттям. Види ручних швів: з'єднувальні, закріплювальні, оздоблювальні (декоративні); тимчасові та постійні; односторонні та двосторонні. Поняття: прокол, стібок. Різновиди простих швів: «уперед голкою», «назад голкою», стебловий, тамбурний, козлик. Петельний шов. Матеріали, інструменти та обладнання для шиття. Види голок та ниток. Тканина: лицьовий і виворітний боки.

Поняття волого-теплової обробки. Праска та її призначення. Вибір режиму прасування. Основні операції волого-теплової обробки. Правила безпеки під час роботи з колючими, ріжучими предметами та електроприладами.

Практична частина. Вправи для оволодіння навичками: підбирання номера голок, номера та довжини нитки для виконання стібків, заправка нитки в голку, зав'язування вузла, пришивання гудзиків.

Виконання зразків ручних швів з добиранням ниток у контрасті по теплоті кольору. Оформлення альбому зразків різних видів ручних швів.

Вправи для оволодіння навичками волого-теплової обробки виробів з тканини (прасування, відпарювання зразків).

5. Аплікація (18 год.)

Теоретична частина. Типологія аплікацій: за матеріалами, за об'ємом, за технологією виготовлення, за тематикою, за призначенням, за способом кріплення. Основа (фон) аплікації. Геометричні фігури та тіла. Додаткові елементи аплікації. Техніка виконання паперової та кравецької аплікації. Матеріали та інструменти. Правила безпеки при користуванні ріжучими та колючими інструментами, клеєм.

Поняття ескізу, малюнку. Поняття композиції. Закон єдності та супідрядності. Композиційний центр. Засоби гармонізації композиції (масштаб, пропорційність, ритм; контраст, нюанс, тотожність). Пропорції: арифметичні, геометричні, гармонійні, золотий перетин. Акценти.

Практична частина. Вправи на оволодіння навичками роботи з ножицями: вирізування геометричних фігур, вирізування по контуру.

Виготовлення аплікацій з паперу, тканини «Пори року»: виконання ескізу (малюнку), добирання матеріалу за кольором та фактурою, перенесення малюнка на основу, вирізування та наклеювання або нашивання елементів, оформлення (оздоблення).

Оздоблення готового одягу аплікацією (за власним задумом).

6. Основи в'язання гачком (22 год.)

Теоретична частина. В'язання гачком як вид декоративно-прикладного мистецтва. Інструменти та матеріали для в'язання гачком, види в'язальних гачків.

Базові прийоми в'язання гачком: початок в'язання, повітряна петля, простий стовпчик, стовпчик з одним і більше накидами, півстовпчик, ланцюжок з повітряних петель, дужки з повітряних петель, кільце, зменшення петель. Види візерунків: щільні, ажурні, філейні. Схеми плетіння, умовні позначення.

Принцип плетіння кола, квадрата. Способи та послідовність з'єднання деталей.

Засоби декоративного оздоблення виробу: ажурність, застосування кольору. Оздоблення готових виробів.

Виготовлення з'єднаних оздоблювальних деталей, в'язаних гачком: комірців, манжет тощо.

Практична частина. В'язання зразків візерунків. Вправи на вив'язування мережива та/або зубців по краю виробу.

В'язання гачком виробів для оздоблення одягу (комірців, манжетів, прикрас тощо) в світлих та темних (контрастних) кольорах одного тону: вибір моделі виробу, підбір інструментів і матеріалів, в'язання деталей, з'єднання деталей.

7. Бісероплетіння (8 год.)

Теоретична частина. Історія бісероплетіння. Види виробів з бісеру. Композиція узору виробів з бісеру.

Види бісеру (розмір, колір). Відмінність між бісером і намистинами.

Основні техніки бісероплетіння: паралельне плетіння; голчасте плетіння; плетіння петельками; плетіння дугами.

Інструменти та пристосування. Правила безпеки під час роботи з голкою. Схеми плетіння, умовні позначення.

Вироби з бісеру для оздоблення одягу: квіти, аплікації, накладні прикраси, стрічки, підвіски тощо.

Послідовність виготовлення виробів з бісеру: задум, ескіз, вибір матеріалів та способу виготовлення.

Практична частина. Вправи для оволодіння навичками бісероплетіння: паралельне плетіння (гострі пелюстки («Волошка»), овальні пелюстки («Троянда», «Фіалка»), голчасте плетіння («Гілочка з ягідками»), плетіння петельками («Червона калина»), плетіння дугами («Мак польовий»).

Вправи на читання схем бісероплетіння. Виготовлення виробів з бісеру: добирання бісеру за розміром із врахуванням гармонії поєднаних кольорів за кольоровим колом, робота за схемами, оформлення.

Оздоблення одягу виробами із бісеру.

8. Вишивка (34 год.)

Теоретична частина. Вишивка: мистецтво та традиція.

Поняття орнаменту. Рапорт орнаменту. Види орнаментів: геометричні, рослинні, антропоморфні, зооморфні, предметні, пейзажні. Найпоширеніші орнаментальні мотиви. Пропорційність і симетричність розташування елементів узору орнаменту.

Матеріали для вишивання: основа (тканина); матеріал, яким вишивають (нитки, паєтки, стеклярус, стрічки, бісер тощо). Схеми для вишивання. Інструменти й пристосування для вишивання. Фіксація тканини. П'яльці. Правила безпеки під час вишивання.

Техніки вишивання: поверхнево-нашивні (глухі) та наскрізні (ажурні); вільні та лічильні; однібічні та двобічні. Поверхнево-нашивні шви: штапівка, оксамитовий шов, хрестик прямий та хрестик косий, качалочки, лічильна гладь, заволікання, занизування, низь, ретязь, набирування та ін. Техніки вишивання паєтками та стеклярусом.

Способи перенесення рисунка на тканину.

Технологія оздоблення одягу вишивкою.

Практична частина. Замальовування зразків швів олівцями на папері в клітинку. Виконання зразків швів (штапівка, оксамитовий шов, хрестик прямий та хрестик косий, качалочки, лічильна гладь, заволікання, занизування, низь, ретязь, набирування та ін.) нитками, вибраними на основі гармонійного поєднання кольорів за дванадцятипроменевим колом (наприклад: зеленим, помаранчевим та фіолетовим) на тканині ахроматичного кольору.

Продовження оформлення альбому зразків оздоблювальних ручних швів.

Волого-теплова обробка.

Вишивання паєтками (за зразком). Розроблення ескізу малюнка в контрастних тонах та його вишивання (за власним задумом).

Вишивання стеклярусом (за зразком). Розробка ескізу малюнка за мотивами рослинного орнаменту та його вишивання (за власним задумом).

Оздоблення одягу та його елементів: вишивання хусток, комірців, кишень, манжет, поясів, кокеток, краваток тощо.

9. Творча майстерня (28 год.)

Практична частина. Розроблення та презентація ескізів оздоблення одягу різного призначення.

Оздоблення елементів одягу (манжетів, коміру, кишень, кокетки, поясу), вивченими техніками: аплікацією, вишивкою, плетінням (мереживом, зубчиками) (за зразком та за власним задумом).

Підготовка творчих робіт та участь у конкурсах і виставках. Екскурсії до музеїв та на виставки.

10. Підсумок (2 год.)

Теоретична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- основи колористики та композиції;
- види робіт з папером;
- назви геометричних тіл та фігур;
- техніку аплікаційних робіт;
- види орнаментів;
- історію української вишивки;
- традиційну символіку української вишивки;
- інструменти для ручної праці та правила безпечного користування інструментами й обладнанням для оздоблення;
- поняття: прокол, стібок, шов;
- види та особливості технік виконання ручних швів в українській вишивці;
- матеріали для вишивання;
- гармонійні сполучення кольорів у вишивці;
- прийоми плетіння гачком;
- інструменти та матеріали при роботі з бісером;
- умовні позначення на схемах бісероплетіння;
- види та способи оздоблення одягу;
- засоби декоративного оздоблення виробу;
- традиції українського народного мистецтва.

Вихованці мають уміти та застосовувати:

- безпечно користуватись інструментами та приладдям для оздоблення;
- читати ескізи та схеми й виконувати за ними вишивку;
- розрізняти темні та світлі, теплі та холодні, хроматичні та ахроматичні, добирати додаткові кольори;
- виготовляти прості та об'ємні аплікації;
- виконувати ручні шви, розрізняти лицьовий та зворотній бік тканини;
- володіти прийомами вишивки початкових швів;
- в'язати та оздоблювати вироби гачком;

- виготовляти вироби з бісеру;
- вишивати нитками, паєтками та стеклярусом;
- втілювати в самостійній практичній роботі набуті знання та вміння.

Вихованці мають набути досвід:

- організації робочого місця;
- виготовлення аплікацій з паперу та тканини;
- виготовлення оберегів;
- в'язання гачком;
- вишивання елементів одягу;
- виконання простих виробів з бісеру;
- самостійного виготовлення робіт за власними ідеями;
- участі у конкурсах, виставках.

Основний рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Витинанки	2	16	18
3.	Основи в'язання спицями	3	27	30
4.	Конструювання та пошиття	4	44	48
4.1.	Спідниці	2	22	24
4.2.	Сарафани	2	22	24
5.	Оздоблення виробів	3	19	22
5.1	Вишивка стрічками	1	6	7
5.2	Вишивка бісером	1	7	8
5.3	Розшивання квітами «канзаші»	1	6	7
6.	Костюм	3	27	30
7.	Творча майстерня	-	26	26
8.	Підсумок	3	-	3
	Разом:	21	159	180

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Мета, завдання та зміст роботи. Правила поведінки в колективі. Санітарно-гігієнічні вимоги до організації робочого місця. Організаційні питання. Правила безпеки життєдіяльності.

Конструювання та пошиття одягу. Доповнення до одягу.

2. Витинанки (18 год.)

Теоретична частина. Історія мистецтва витинанки. Традиційні ажурні паперові прикраси, виконані в техніці витинанки (серветки, фіранки, гірлянди).

Матеріали та інструменти. Загальні правила вирізування. Композиційні прийоми в техніці витинанки: симетрія, ритм.

Багатоколірні витинанки. Особливості колірного вирішення в мистецтві витинанки. Засоби виразності: фактура, тон, колір.

Силуетні витинанки. Силуетне узагальнення зображення. Лаконізм форми. Подібність витинанки до мережива, виконаного з ниток.

Практична частина. Виготовлення виробів в техніці витинанки: серветок, фіранок, гірлянд.

Виготовлення витинанки з двоколірними комбінаціями (наприклад, композиції «Рушничок» у червоно-чорному або червоно-синьому поєднаннях кольорів). Виготовлення багатоколірної витинанки (композиція «Букет для мами»).

3. Основи в'язання спицями (30 год.)

Теоретична частина. Історія розвитку в'язання спицями. Вироби з домашньої шерсті (сирові, вибілені, строкатов'язані). Забарвлення фабричних ниток: однотонне, принтове строкате, меланжеве, твідове, градієнтове (батик).

Типологія в'язаних виробів: одягового та інтер'єрного призначення.

Пряме в'язання. Матеріали та інструменти. Пряжа: вовняна, бавовняна, синтетична. Відповідність пряжі спицям.

Основи в'язання: набір петель початкового ряду, лицьова та виворітна петлі, накиди, крайні петлі. Пров'язування останнього ряду петель. Зразки. Рапорт узору. Розрахунок петель. Схеми в'язання узорів. Умовні позначення на схемах.

Технологія виготовлення шарфа та/або хустини. Розроблення моделі, вибір схеми узору, добирання матеріалів та інструментів, з'єднання деталей.

Шарф та/або хустка як доповнення до верхнього одягу.

Практична частина. Розрахунок петель та пров'язування зразка за узорами: панчішна в'язка, хусткова в'язка, узор «сіточка».

Вибір моделі однотонного шарфа та/або хустини, виконаної меланжевими нитками (за власним задумом) з урахуванням ансамблю верхнього одягу.

В'язання шарфа та/або хустини, оздоблення виробу маленькими зубчиками по периметру, виконаними гачком.

4. Конструювання та пошиття (48 год.)

Теоретична частина. Викрійки.

4.1. Спідниці (24 год.)

Теоретична частина. Поясні вироби. Види спідниць. Правила зняття мірок: основні та допоміжні. Послідовність зняття мірок та правила запису вимірювань. Викрійка спідниці («півсонце», «сонце», прямої двохшовної). Припуски. Виточки. Побудова креслення спідниці прямого силуету в натуральну величину. Перевірка креслень та індивідуальне моделювання.

Технологічна послідовність пошиття спідниці: обробка основних вузлів і деталей виробу (виточок, швів, застібки, поясу, шлиці, підшивка низу, остаточна обробка).

Види машинних швів й їх застосування. Крайові шви. Оздоблювальні шви. З'єднувальні шви. Обробка зрізу строчкою «піке». Виконання машинної петлі. Технічні вимоги до виконання машинних робіт.

Дефекти при обробці спідниці та способи їх усунення.

Практична частина. Зняття мірок. Креслення викрійки спідниці «півсонце» або «сонце».

Підготовка тканини до розкрою. Розкроювання.

Зшивання деталей спідниці.

Підготовка та проведення першої примірки.

Обробка швів та застібки.

Виготовлення поясу та вметування його в спідницю.

Проведення другої примірки.

Обробка поясу спідниці. Обробка низу виробу. Волого-теплова обробка. Оздоблення низу готового виробу пастками або мереживом, виконаним гачком (за вибором).

Проведення мініконкурсу на кращий виріб.

4.2. Сарафани (24 год.)

Теоретична частина. Плечові вироби. Мірки, необхідні для крою сарафану. Побудова викрійки та моделювання. Підготовка тканини до розкроювання. Особливості обробки вузлів і деталей (волого-теплова обробка деталей крою, підкрійна обметка).

Технологічна послідовність пошиття сарафану. Правила безпеки.

Практична частина. Зняття мірок. Побудова викрійки та моделювання літнього сарафану у масштабі. Побудова креслень у натуральну величину. Перевірка викрійок та індивідуальне моделювання.

Підготовка тканини до розкроювання та її розкроювання.

Зшивання деталей сарафану. Підготовка виробу до примірки.

Обробка всіх швів. Обробка верхнього зрізу підкрійною обметкою. Обробка низу виробу. Виготовлення бретелей та прокладання оздоблювальних стрічок.

Волого-теплова обробка.

Оздоблення сарафану багатоколірною аплікацією. Орнамент (малюнок). Послідовність виконання аплікації: добирання матеріалів, переведення малюнку, вирізання, приметування швом «уперед голку», обшивання петельним швом.

Мініконкурс готових дитячих виробів.

5. Оздоблення виробів (22 год.)

Теоретична частина. Види оздоблення.

5.1 Вишивка стрічками (7 год.)

Теоретична частина. Історія вишивки стрічками як частина історії української вишивки. Види стрічок та основи (тканини) для вишивання. Структура та щільність тканини. Фіксація тканини. П'яльці.

Способи перенесення малюнка на тканину.

Матеріали та інструменти. Голки та додаткові інструменти. Правила безпеки.

Види швів та стібків. Основні вузли та стібки: протягування стрічки в голку, стрічковий стібок, декоративний та «французький» вузли, шов «петля», стебловий шов.

Способи декорування виробів.

Практична частина. Вишивання стрічками квітів: ромашка, сонях, мальва, колосок, дзвіночок, мак. Розробка композиції, виконання малюнку (ескізу); добір матеріалів (стрічок, тканини, ниток; голок), перенесення малюнка на тканину, декорування виробу (рамка, картинка, листівка). Оздоблення шарфів, хустин, подолу спідниць вишитим орнаментом із атласної стрічки (використання технік декоративний та «французький» вузли, швів «петля» та стебловий).

5.2. Вишивка бісером (8 год.)

Теоретичні частина: Види бісеру (за країною походження): японський, чеський, тайванський тощо. Види ниток: льон-лавсан, бавовна-лавсан, капрон.

Декорування тканини бісером: основні способи нашивання бісеру. Способи закріплення ниток на початку та в кінці роботи. Техніка вишивки бісером на тканині по контуру. Синтетична канва, її застосування. Бісерні голки. Флізелін. Схеми узорів для вишивання бісером.

Види швів для вишивання бісером по тканині: «в прикріп», гладдевий, монастирський тощо.

Вишивка бісером по в'язаному полотну. Зразки виробів, вишитих бісером. Техніки вишивання бісером по в'язаному полотну.

Види швів для вишивки бісером по в'язаному полотну: вперед голку, назад голку, стебловий, монастирський, «в прикріп» тощо.

Практична частина: Вибір деталей одягу для декорування вишивкою бісером: на футболці; на кутах коміра (елементом узору) сукні або блузки; на джинсах. Використання схем узорів.

Виконання декору одягу в контрастних тонах, наприклад: світлого та темного кольору одного відтінку; жовтого, червоного та синього тощо.

Приклеювання флізеліну. Перенесення малюнку на виріб. Вишивка бісером обраних елементів одягу (за зразком).

Обрання варіанту декору джинсів елементами ірландського мережива (візерунок «Пейслі»). Виконання декорування (за зразком).

Вишивання бісером на в'язаному полотні за нанесеним малюнком в контрастних тонах. (за зразком та за власним задумом).

Вишивання бісером (за зразком). Розробка власного малюнку за мотивом рослинного орнаменту. Вишивання за власним малюнком.

5.3. Розшивання квітами «канзаші» (7 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення «канзаші». Колірна гама та форма квітів. Види пелюсток: гострі, круглі.

Матеріали, інструменти та фурнітура: атласні стрічки, органза, фатин, стрази, паєтки, бісер для вишивання. Особливості матеріалів для виготовлення квітів в техніці «канзаші». Додаткові елементи декору.

Основні принципи роботи.

Практична частина. Вправи на набуття навичок виготовлення квітів «канзаші»: розрізання атласних стрічок на квадрати; складання пелюстки з

квадрата; обпалювання кінців та місць з'єднання; збирання пелюсток на міцну нитку; приклеювання до основи (з фетру, кола з картону, обтягнутого атласом в тон квітки), оформлення центру квітки; додавання декору; кріплення (приклеювання, пришивання) до основи (шпильки, брошки, обідка тощо).

Виготовлення квітів з різними видами пелюсток: круглих, з гострим кінцем, вузьких, перевернутих, гострих плоских, квадратних зі вставкою, видовжених, круглих зі зборками, круглих з отворами, закручених, вивернутих, із завитком, а також листя троянди та добирання кольорів за власним задумом.

6. Костюм (30 год.)

Теоретична частина: Поняття костюму. Правила добирання фасонів виробів залежно від особливостей фігури. Послідовність виготовлення костюму. Оздоблення костюму. Ескіз-ідея.

Практична частина. Добирання фасонів, крою виробів в журналах мод та в Інтернеті. Визначення композиційних ліній в обраному костюмі. Малювання моделей. Обрання засобів виразності костюму.

Обрання силуету. Малювання обраної моделі. Формування композиційних ліній обраних моделей оздоблювальними деталями.

Розроблення ескізу та викрійки обраної моделі: спідниці, сарафану вибраного силуету. Пошиття виробу.

Вибір виду оздоблення деталей виробів у одній із вивчених технік. Оздоблення одягу деталями, виконаними у вивчених техніках: в'язані деталі, вишивка по подолу, аплікація бісером тощо.

Виготовлення доповнень до костюму: шарфів, кольорових нашійних хусток тощо.

7. Творча майстерня (26 год.)

Практична частина. Виконання ескізу фігури людини. Виконання художніх вправ (наприклад, на поєднання футболок із джинсами). Конструктивні та композиційні (декоративні) лінії в одязі. Поняття силуету. Ескізне копіювання силуету та деталей одягу. Оздоблювальні деталі як засоби формування композиційних ліній в одязі.

Оздоблення футболок: об'ємними квітами, плетеними гачком в контрастних додаткових кольорах (червоний – зелений, помаранчевий – синій тощо); розшивання горловини різнокольоровим бісером; вишивання орнаменту сріблястими пастками; виконання надрізів та перфорації у стилі гранж (за власним задумом).

Оздоблення джинсів: вишивання стебловим або тамбурним швами зооморфних або антропоморфних малюнків-орнаментів контрастними нитками або нитками в тон; оздоблення дірки в джинсах мереживом, плетеним гачком; оздоблення потертих швів у джинсах шовковою стрічкою (синього або жовтого кольору) швом «вперед голку»; оздоблення джинсів білим бісером різного розміру або сріблястими пастками (за власним задумом).

8. Підсумок (3 год.)

Теоретична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- загальні правила вирізування;
- основи паперопластики;
- техніку виготовлення витинанок;
- правила безпечного користування інструментами та електроприладами при виконанні швейних робіт;
- матеріали, інструменти та прилади для в'язання, шиття та оздоблення;
- основні стібки та шви у вишивці стрічками;
- техніку виготовлення квітів «канзаші»;
- основні правила та прийоми в'язання на спицях;
- схеми в'язальних узорів;
- основні властивості тканин, правила розкроювання;
- способи з'єднання деталей з тканин;
- побудову викрійок спідниць, шортів, сарафанів;
- прийоми моделювання на основі викрійки;
- способи обробки вузлів та деталей;
- послідовність пошиття виробів;
- способи оздоблення виробів з паперу, тканини, трикотажного полотна.

Вихованці мають уміти та застосовувати:

- виготовляти витинанки;
- перенести малюнок на тканину;
- вишивати стрічками;
- добирати матеріали за їхніми властивостями, кольором та фактурою;
- володіти прийомами в'язання на спицях;
- в'язати шкарпетки та рукавички;
- в'язати узори за схемами на спицях;
- зв'язати та оздобити шарф, хустку;
- побудувати викрійки спідниць, шортів, сарафанів;
- застосовувати основні прийоми моделювання;
- розкроїти тканину за викрійками;
- застосовувати на практиці знання з технології обробки та пошиття виробів;
- виготовляти штучні квіти в техніці «канзаші»;
- вміло підібрати елементи та матеріали при декоративному оздобленні виробів;
- виготовляти оздоблювальні елементи для шитих та в'язаних виробів у різних техніках;
- застосовувати отримані знання при самостійному створенні композицій з паперу, тканин, стрічок та декоративному оздобленні виробів.

Вихованці мають набути досвід:

- організації робочого місця;
- створення власних композицій та творчих робіт;
- виготовлення витинанок до свят;
- виготовлення шарфа та/або хустки;

- в'язання виробу по колу;
- виготовлення прикрас за вивченими техніками;
- виготовлення й оздоблення елементів одягу та костюму;
- участі у конкурсах, виставках.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

	Основне обладнання	Кількість
Аплікації		
<i>Матеріали</i>		
1.	Ватман	20 шт.
2.	Клей ПВА	20 шт.
3.	Клейонка для столів	10 шт.
<i>Інструменти</i>		
1.	Лінійка дерев'яна 30 см	20 шт.
2.	Ніж для паперу	20 шт.
3.	Ножиці	20 шт.
4.	Щіточка для клею	20 шт.
<i>Пристосування</i>		
1.	Рамки для оформлення аплікацій різних розмірів	20 шт.
<i>Таблиці і плакати</i>		
1.	Правила безпеки	1 компл.
Швейна справа		
<i>Матеріали</i>		
1.	Танина різної фактури та кольору	за потребою
2.	Картон	10 лист.
3.	Клей ПВА, силіконовий	10 фл.
4.	Крейда для розкрою	10 шт.
5.	Мішковина	за необх.
6.	Нитки різного кольору	50 шт.
7.	Олівці прості	20 шт.
8.	Поролон	за необх.
9.	Ручки	20 шт.
10.	Фурнітура різної фактури	за необх.
<i>Інструменти</i>		
1.	Голки різного розміру	10 наб.
2.	Ножиці побутові	20 шт.
3.	Наперсток	20 шт.
4.	Лінійки дерев'яні	20 шт.
5.	Сантиметрові стрічки	10 шт.
6.	Лекала, викрійки	20 шт.
<i>Таблиці і плакати</i>		
1.	Правила безпеки для гуртка	1 компл.

2.	Схеми побудови кресленика виробів	10 компл.
3.	Технологічні карти	20 шт.
<i>Обладнання</i>		
1.	Швейні машини	10 шт.
2.	Обметувальна машина	1 шт.
3.	Праска	5 шт.
4.	Прасувальна дошка	5 шт.
5.	Манекени	2 шт.
Сучасні техніки рукоділля		
<i>Матеріали</i>		
1.	Фарби	20 шт.
2.	Серветки паперові	20 компл.
3.	Клей	10 фл.
4.	Фарби для кракелюра	20 шт.
5.	Лак	10 фл.
<i>Інструменти</i>		
1.	Пензлики	20 шт.
2.	Ножиці	20 шт.
<i>Таблиці, плакати, інформаційні матеріали</i>		
1.	Інструкційні схеми	1 компл.
2.	Правила безпеки	1 компл.
3.	Журнали Burda.	5 шт.
Бісероплетіння		
<i>Матеріали</i>		
1.	Набір бісеру	20 компл.
2.	Набір стеклярусу	20 компл.
3.	Набір ниток	10 компл.
4.	Набір капронових ниток	10 компл.
5.	Моток волосіні	20 шт.
6.	Калька під олівець	2 рул.
7.	Клей ПВА	10 шт.
<i>Інструменти</i>		
1.	Голка для бісеру	20 шт.
2.	Голка звичайна	20 шт.
3.	Наперсток	20 шт.
4.	Ножиці побутові	20 шт.
5.	Лінійка дерев'яна	20 шт.
6.	Пензлик	20 шт.
<i>Таблиці, плакати</i>		
1.	Види плетіння	1 компл.
2.	Правила безпеки	1 компл.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкович М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво / Антонович Є. А. – Підручник для учнів професійно-технічних навчальних закладів. – Львів: Світ, 1992. – 25 0с.
2. Батраченко Н. В., Головінов В. П., Каменєва Н. М. Технологія виготовлення жіночого одягу / Н. В. Батраченко. – Підручник для учнів професійно-технічних навчальних закладів. – К.: Вікторія, 2000. – 512 с.
3. Бісерне оздоблення народного одягу гуцулів ХІХ – початку ХХІ ст.: типологічні та художні особливості // Łemkowie, Wojkowie, Nuculi, Rusini – historia, współczesność, kultura materialna i duchowa. – Słupsk : Akademia Pomorska w Słupsku ; Tyrsa Sp. z o. o., 2016. – Т. VI. – С. 377-395.
4. Волощук А. С. Науково-педагогічні основи формування творчої особистості / А. С. Волощук. – К. : Педагогічна думка, 1998.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу. / О. Воропай.– К. : Оберіг, 1991. – 200 с.
6. В'язання гачком як вид декоративно-ужиткового мистецтва [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <https://narodna-osvita.com.ua/7426-vyazannya-gachkom-yak-vid-dekorativno-uzhitkovogo-mistectva.html>
7. Гасюк О. О. Художнє вишивання / О. О. Гасюк, М. Г. Степан. – К.: Вища шк., 1981. – 240 с.
8. Декоративно-ужиткове мистецтво : слов. в 2 т.– Л.: Афіша, 2000. – 364 с.
9. Історія бісероплетіння [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <https://www.tk-furniture.com.ua/istoriya-biseropletinnya/>.
10. Ковальов О. Є. Методика викладання декоративного мистецтва у початковій школі. / О. Є. Ковальов. – Суми : ВВП «Мрія-1» ЛТД, 1997.
11. Кузан Н., Савка Л. Етнодизайн в одязі: Тексти лекцій. – Дрогобич: РВВ ДДПУ, 2008. – 220 с.
12. Ліщинська-Кравець Г. Л. Техніки вишивання // Початкова дизайн-освіта: готовність учителя до організації художньої праці з обдарованими учнями // кол. монографія за ред. В. П. Тименка. К.: ТОВ «Інформаційні системи», 2010 С. 335-382.
13. Мельник Л. М., Конотоп А. С., Кизимчук О. П. Застосування традиційних національних елементів оздоблення в сучасному одязі. Київський національний університет технологій та дизайну. Art and Design № 2, 2018. - науковий фаховий журнал «Технічні науки». Серія «Мистецтвознавство».
14. Методичний посібник з вишивки. Житомирський обласний Центр народної творчості. / упоряди., ред. Бабій Г. Ю., Майстер народної творчості з традиційної вишивки Расенчук З. Б. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – https://www.tvorchist.com.ua/content_page_7.html.
15. Мова та граматика українського орнаменту: навч.-метод. Посібн. – К.: Альтернативи, 2003. – 144 с.; іл.
16. Навчальна програма з позашкільної освіти «Українська народна вишивка» / А. П. Брега – Житомир: Житомирський ЦТДМ, 2014. – 22 с.

17. Навчальні програми з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку: вип. 2 / за ред. Биковського Т. В., Шкури Г. А. – К.: УДЦПО, 2018. – В. 2. – 267 с.
18. Найден О. С. Українська народна іграшка: Історія. Семантика. Образна своєрідність. Функціональні особливості. / О. С. Найден – К.: АртЕк. – 1999, – 257 с.
19. Подільська народна вишивка: Етногр. аспект \ ред. О. М. Козакевич. – Кам'янець Подільський: ПП «Медобори-2006», 2010. – 336 с., іл.
20. Плетіння гачком як вид декоративно-ужиткового мистецтва [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <https://naurok.com.ua/pletinnya-gachkom-yak-vid-dekorativno-uzhitkovogo-mistectva-124637.html>.
21. Полотняний літопис України: Семантика орнаменту українського рушника. - 2-ге вид., доповн. - Черкаси: БРАМА, Вид. Вовчок О. Ю., 2003. – 224 с., іл.
22. Програми з позашкільної освіти / за заг. ред. к.п.н. Л. В. Тихенко – Суми: Університетська книга, 2004. – 316 с.
23. Таємниці вишитих візерунків [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <https://ru.calameo.com/read/003306734fedd5562ba88/>
24. Українське народне вишивання: навч. посібн. /К. Р. Сусак, Н. А. Стеф'юк. – К.: Наук. світ, 2006. – Бібліогр.: с. 279-281. – 281 с.
25. «Український одяг»: практичні поради, рисунки, взори «Одяг козацької доби» / К. Антонович. – Торонто.
26. Федорчук О. Бісер у декорі традиційного одягу українців. // Народознавчі зошити. – 2012. – № 3 (105). – С. 452-468.